

KÖZLEMÉNYEK

A MAGYARHONI FÖLDTANI TÁRSULAT BARLANGKUTATÓ BIZOTTSÁGÁBÓL.

A Magyarhoni Földtani Társulat Barlangkutató Bizottságának feladatai.

Hazánk sokféle természeti szépségei közé tartoznak a barlangok is. A barlangok sötét üregeit, cseppkövekkel diszített labirintyszerű folyosóit és csarnokait a babonás ember félelmetes és misztikus helyeknek, a turista azonban mindenkor legkedvesebb és legvonzóbb kiránduló helyeinek tekintette. A barlangok ezenkívül úgy az állatnak mint az embernek a legrégibb időktől kezdve egészen máig legbiztosabb búvóhelyül és természetes lakásul szolgáltak. Ahol az állat vagy az ember a barlangban meghúzódott, ott a lerakódásokban rendszeren nyomot is hagyott. Ép ezért a barlangok a paleontológusnak, az anthropológusnak és a prehisztorikusnak valóságos aranybányái. De nem csak a nevezett szakemberek, hanem a geológus és biológus, valamint a természettudomány majdnem minden ágának művelője bőséges teret talál is a barlangokban búvárlatainak. Főképen ez az oka annak, hogy a barlangok tudományos kutatását rendszeren egy ember nem képes egymaga végezni. A barlangok szakszerű kutatása legcélszerűbben társulatokban vagy bizottságokban történik, amely célból a barlangok iránt érdeklődő legkülönbözőbb specialisták közös akcióra tömörülnek; mindegyik a maga irányában dolgozik, de egységes tervszerűség szerint egy célt, a barlangok egyetemes kutatását szolgálják. Így keletkeztek az előrehaladt nemzeteknek speleológiai társulatai, bizottságai és folyóiratai. Hazánkban a barlangok kutatásával több kiváló szakember foglalkozott, amiről számos speleológiai dolgozat és monografiai leírás tanuskodik. Mindazonáltal barlangjainknak rendszeres és szakszerű kutatása még sok tenni-valót kíván.

Mindezeket szem előtt tartva, dr. Lóczy Lajos egyetemi tanár, a Földtani Intézet igazgatója a Magyarhoni Földtani Társulathoz f. é. januárius hó 5-én tartott választmányi ülésén azt az indítványt tette, hogy mindazok a tagok, akik a barlangok iránt különösen érdeklődnek, a Földtani Társulat kebelében bizottsággá tömörüljenek. A Választmány ezt az indítványt elfogadva megbízta dr. SCHAFARZIK FERENC alelnök és dr. LÖRENTHEY IMRE elsőtitkár urat, hogy az érdeklődőkkel összeköttetésbe lépjenek.

Az érdeklődő tagok dr. SCHAFARZIK FERENC alelnök elnöklése alatt f. é. januárius hó 28-án tartott értekezletükön tényleg bizottsággá alakultak. A megalakult «Barlangkutató Bizottság» elnökül SIEGMETH KÁROLY máv. igazgatóhelyettes urat, alelnöknek dr. JORDÁN KÁROLY urat, a Földr. Szám. Intézet igazgatóját, előadónak pedig dr. KADIĆ OTTOKÁR, állami geológust választotta.

Az újonnan megalakult Barlangkutató Bizottság eddig három ízben ülésezett és a következő fontosabb általánosabb vonatkozású határozatokat hozta.

A Barlangkutató Bizottságnak első teendője az lesz, hogy a magyar korona országai területén előforduló barlangokról tudomást szerezzen és a megismert barlangokról katalógust és térképet készítsen. Itt különösen a turista-közönség hathatós támogatására számítunk, felkérve a kirándulókat, hogy az útjukba eső barlangokat figyelemmel kísérjék, minden újonnan felfedezett üregről bennünket értesíteni, és ha lehet, a barlangokról rövid, de megbízható leírásokat és fotografiai felvételeket a Bizottságnak juttatni sziveskedjenek. A barlangok pontos felmérésére, úgymint alaprajzok és szelvények készítésére, a mérnökturistákat kérjük fel. A barlangoknak geológiai, biológiai, fizikai és kémiai viszonyait, úgymint a végzendő ásatásokat, a Bizottságnak szaktagjai és megbízottjai fogják végezni. A Bizottság gondoskodni fog, hogy az ásatások folytán kikerült tárgyak kellő módon kikészítve, feldolgozva, belföldi és külföldi folyóiratokban megismertetve és megfelelő gyűjteményekben felállítva és gondozva legyenek. Hivatalos közleményeit és kisebb cikkeit a Bizottság a Magyarhoni Földtani Társulat jóvoltából a Földtani Közönyben külön rovatban fogja megismertetni. A Bizottság végre a barlangok megismertetésére előadásokat és népszerű felolvasásokat is fog rendezni. A Bizottság ebből az általános tervzetből az 1910. évben a pálvölgyi Scholtz-barlang átkutatását és felmérését, valamint az Aggteleki barlangban a rendszeres ásatások megkezdését óhajtja megvalósítani. A Barlangkutató Bizottság sikere főképen a tagok közreműködésétől és az anyagi támogatásoktól függ. Felkérjük azért mindazon érdeklődőket, akik a barlangok tudományos kutatásában részt venni óhajtanak, hogy a Bizottságnál mint rendes vagy külső tagok jelentkezzenek. Felkérjük továbbá a barlangok kutatásához közel álló társulatokat, intézeteket, hatóságokat és magánosokat, hogy nehéz feladatunkat anyagi segélyekkel és tanácsaikkal támogatni és barlangkutatás rendszeres és szakszerű művelésének meghonosítását elősegíteni sziveskedjenek.

Dr. KADIĆ OTTOKÁR,
előadó.

SIEGMETH KÁROLY,
elnök.

Kivonat a Magyarhoni Földtani Társulat Barlangkutató Bizottságának II. jegyzőkönyvéből. A Magyarhoni Földtani Társulat Barlangkutató Bizottsága 1910. évi március hó 2-án bizottsági ülést tartott, melynek jegyzőkönyvéből a következőket közöljük. Elnök: SIEGMETH KÁROLY, Előadó: dr. KADIĆ OTTOKÁR. Jelen voltak: HORUSITZKY HENRIK, PÁVAY V. FERENC, dr. STRÖMPL GÁBOR és SZAFFKA TIBAMÉR. Az elnök megnyitja az ülést és a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri HORUSITZKY HENRIK és PÁVAY V. FERENC tagokat. Az elnök bemutatja a Magyarhoni Földtani Társulat Választmányának átiratát, melyben a Barlangkutató Bizottság megalakulását tudomásul veszi és 1910-re 400 korona segélyt szavazott, ami örvendotes tudomásul szolgál. A Barlangkutató Bizottság a tagok felvétele tárgyában a következő határozatot hozta: 1. A Bizottság tagja az lehet, aki a barlangok tudományos kutatásában részt venni, vagy valamely más úton a Bizottság céljait támogatni szándékozik s ebbeli óhaját a Bizottságnak be-

jelent. 2. A tagokat a Bizottság választja, még pedig abszolút szótöbbséggel. A jelentkezők közül a Bizottság az anyaegyesület tagjait rendes tagoknak, az anyaegyesületen kívül álló érdeklődőket pedig külső tagoknak fogja megválasztani. Rendes és külső tagok meghívás útján is szereshetők. Olyan egyéneket, akik a barlangok tudományos kutatása körül különös érdemeket szereztek, a Bizottság tiszteletli tagoknak fogja megválasztani. A Bizottság továbbá az ülések tárgyában a következő határozatot hozta: 1. A Barlangkutató Bizottság ügyeit bizottsági üléseken tárgyalja, melyeket havonként (novembertől májusig) legalább egyszer az előadó hív össze. 2. A Bizottság rendes üléseken kívül kisebb előadásokat és vetítőképes népszerű estélyeket fog rendezni. 3. A Barlangkutató Bizottság kisebb előadásait a bizottsági üléseken, nagyobb előadásait az anyaegyesület szakülésein, vetítőképes népszerű estélyeit pedig az arra alkalmas helyen fogja tartani. A Bizottság az 1910. évi munkaprogramm részletes tárgyalására áttérve a következőket határozta. A bibliografiai barlangkatalógus összeállítására SIEGMETH KÁROLY elnök és HORUSITZKY HENRIK tagtárs urakat kéri fel a Bizottság. 2. Valamelyik budavidéki barlang mintaszerű átkutatásának kiszemelése a Bizottság dr. JORDÁN LÁROLY alelnök, BUDINSZKY KÁROLY és dr. STRÖMPL GÁBOR tagtárs urakat kéri fel. 3. Az Aggteleki barlang rendszeres ásatásának megkezdésével, illetőleg egy részletes tervzet kidolgozásával a Bizottság SIEGMETH KÁROLY elnök és dr. KADIĆ OTTOKÁR előadókat bizta meg. A Bizottság elhatározza, hogy átiratot küld a Magyarhoni Földtani Társulat Választmányához, melyben felkéri, hogy a Földtani Közlönyben ügyeinek és cikkeinek megismertetésére állandó rovat nyisson, melynek címe: «Közlemények a Magyarhoni Földtani Társulat Barlangkutató Bizottságából» legyen. A Bizottság rendes tagnak megválasztotta: TÉGLÁS GÁBOR, nyug. tankerületi főigazgató urat; külső tagoknak pedig GÁLFFY IGNÁC, miskolci felső kereskedelmi iskolai igazgató, TARNAY LAJOS, borsodmegyei alispán, GEDEON JENŐ, színi nagybirtokos, PONGRÁC JENŐ, komjáti nagybirtokos urakat és dr. KADIĆ OTTOKÁRNÉ úrnőt.

Kivonat a Magyarhoni Földtani Társulat Barlangkutató Bizottságának III. jegyzőkönyvéből. Az 1910. évi március hó 16-án tartott bizottsági ülés jegyzőkönyvéből a következőket közöljük. Elnök: SIEGMETH KÁROLY. Előadó: dr. KADIĆ OTTOKÁR. Jelen voltak: BUDINSZKY KÁROLY, FINGER BÉLA, HORUSITZKY HENRIK, dr. JORDÁN KÁROLY, PÁVAY V. FERENC, PITTER TIVADAR, dr. STRÖMPL GÁBOR, VARGHA GYÖRGY. Az elnök megnyitja az ülést és a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri: HORUSITZKY HENRIK és PÁVAY V. FERENC tagtárs urakat. A II-ik jegyzőkönyv hitelesítése után a Bizottság elhatározza, hogy a pálvölgyi SCHOLTZ barlangba társas kirándulást fog rendezni, a vezetésre dr. JORDÁN KÁROLY alelnök urat kéri fel. A Bizottság egy általános munkatervet fogad el, melynek szövegét szószerint itt hozzuk. A Bizottság, hogy feladatának megfelelően, a következőket tervezi: 1. A Magyar Korona Országai területén előforduló barlangokról tudomást szerez és megismert barlangokat nyilvántartja. 2. A barlangokat tagjai vagy megbízottjai útján felkeresi, róluk fotografiai felvételeket készítet, fekvésükről és kiterjedésükről pedig vázlatos leírásokat szerez be. 3. A barlangokat pontosan felmérési és a mérések alapján alaprajzokat és szelvényeket készít. 4. A barlangokban észlelhető fizikai és kémiai tüneteket megfigyeli. 5. A barlangok flóráját és faunáját kutatja. 6. A barlangok külsejét és üregeit geológiai szempontból megvizsgálta. 7. A barlangokban ásatásokat végeztet és pedig először próbaásatásokat, azután pedig rendszeres ásatásokat. 8. Az ásatások folytán kikerült tárgyakat szakszerűen feldolgoztatja. Itt főképen a következő tárgyak értendők: petrografiai, paleontológiai, antropoló-

gial, archeológiai, zoológiai, botanikai és gazdasági tárgyak. 9. A barlangokban végzett kutatásoknak eredményét előzetes jelentésekben kisebb dolgozatokban és monografiai leírásokban fogja megismertetni. 10. Gondoskodni fog, hogy ismertető dolgozatai megfelelő belföldi és külföldi folyóiratokban helyet kapjanak. 11. Gondoskodni fog, hogy idővel ismertető dolgozatai számára egy külön speleológiai folyóiratot indítson. 12. Gondoskodni fog, hogy az ásatások folytán kikerült tárgyak szakszerűen kikészítve egy központi speleológiai gyűjteményben kellő módon gondozva és felállítva legyenek. 13. A szervezendő központi gyűjteményen kívül a Bizottság fiókgyűjteményeket is fog készíteni a támogató intézetek, múzeumok és magánosok részére. 14. Az itt felsorolt teendőkről, nevezetesen a kutatások sorrendjéről és módszereiről a Bizottság szaktagjai minden pontozathoz külön részletes munkarendet fognak kidolgozni.

A Bizottság rendes tagoknak megválasztotta: NYÁRY ALBERT báró, dr. archeológus, RUFFINY JENŐ dobsinai bányatanácsos, JÁNK SÁNDOR rudabányasi bányamérnök, VARGA GYÖRGY főgimnáziumi tanár, PITTER TIVADAR m. kir. térképész és FINGER BÉLA gyakorlótanár urakat; külső tagnak pedig SZAFFKA TIBAMÉR műegyetemi hallgató urat.
